וואָס הערט זיך אין שטאָדט.

פון שטאָדט-ראַט.

דינסטאָג דעם 26-טען ה. ח. איז פאַרגעקומען די ערשטע פון די רייה שטאָדט-ראַט זיצונגען, וועלכע זענען בעשטימט אויף דער דיסקוסיע ארום דעם פּרעלימינאַר-בודזשעט אויפ'ן יאָהר 1926.

ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אז די בודזשעט-זיצונגען פון שטאָדט-ראַט זאָלען פאָרקומען יעדען: דינסטאָג און פרייטאָג.

זונטאָג — די אָפּיציעלע ערעפנונג פון יודישען שפּיטאָל.

דעם קומענדען זונטאָג 1 בייטאָג קומט פאָר די אָפּיציעלע ערעפנונג פון יודישען שפיטאָל. ס'זענען ארויסגעשיקט געוואָרען א רייה איינלאַדונגס-קאַרטען צו דער יודישער גמינע און קהלה-ראַט, סטאַראָסטא שט. פּרעזידענט פרעסע א. א.

די ענטוויקלונג פון דער „בית-יעקב" שולע.

צוליעב דעם, וואָס די פערוואַלטונג פון „בית יעקב" ערהאַלט לעצטענס אונצעהליגע ביטעס פון עלטערן וועגען אריינגעהמען זייערע קינדער אין דער בית-יעקב שולע, וועלכע האָט ארויסגערופען גרויס אינטערעס ביי דער היגער בעפעלקערונג — האָט די פערוואַלטונג זיך בעמיהט מעגליך צו מאַכען דאָס אריינגעהמען פון נאָך א געוויסע צאָהל קינדער. די אַלטע עלטערן, וועלכע ווילען אַלזאָ, אַז זייערע קינדער זאָלען בעזוכען די בית-יעקב שולע דאַרפען דעריבער בעצייטענס ווענדען זיך צו דער פערוואַלטונג, ווייל די צאָהל נייע שול-פּלעצער איז זעהר בעגרעניצט.

פון „שומרי שבת".

זונטאָג קומט פאָר אין קאַלאַביעל שטיבעל (שפיטאַלנע 7) א גרויסע פערזאַמלונג פון דער חברה שומרי שבת. אַלע מיטגליעדער פון דער חברה, ווי אויך די אַלע ביי וועמען ס'איז טייער דער שמירת שבת, ווערען געבעטען צו קומען פּינקטליך.

שאַלאַטקאָווסקי 10 זל. אויף אַ יודישע וואוילטעטיגע אינסטיטוציע.

דעם הייניגען מאָנטאָג האָט געזאָלט בעטראַכט ווערען דער פּראָצעס פון ה' ש. זאַלצמאַן געגען רעד. פון „פּשיאַטשעל" פאַר רכילות. שאַלאַטקאָווסקי וועלכען ס'האָט זיך שוין באַלד צוגעגעסען די תפיסה-אורטיילען, האָט זיך דעריבער פערגלייכט מיט ה' זאַלצמאַן, פערפליכטענדיג זיך צו ערקלערען עפענטליך, אַז ער איז פערפיהרט געוואָרען, און צו שענקען 10 זל. לטובת אַ יודישע וואוהלטעטיגע אינסטיטוציע, לויט'ן איינזעהען פון ה' זאַלצמאַן.

דער 100-טער יאָהרצייט פון סט. סטאַשיץ.

פאַריגען פרייטאג איז צום 100-טען יאָהרצייט פון בעריהמטען פוילישען פּאַטריאָט סטאַניסלאַוו סטאַשיץ פאָרגעקומען אויף דער שענקעוויטשער גאַס אַ מיליטערישע דעפילאַדע, אין וועלכער ס'האָט זיך בעטייליגט דער היגער קאָרפּוס, ווי אויך דער סטאַראָסטא, שט. פּרעזידענט און פיעל הייכע בעאַמטע.

די 4-יעהריגע טעטיגקייט פון „הכנסת אורחים"

הייניגען שבת, חמשה עשר בשבט, ווערט 4 יאָהר, זייט ס'איז געגרינדעט געוואָרען דער הכנסת-אורחים אויפ'ן נאָמען פון דער פערשטאָרבענער פרוי ד. שעפּלאַן

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט וועט די חברה הכנסת אורחים דאַווענען צוזאמען שבת 9 פריה אין שעפּלאַנס שוהל

אין משך פון די עטליכע יאָהר פון איהר עקזיסטענץ האָט די דאָזיגע העכסט-סימפּאַטישע אינסטיטוציע בעוויזען פיעל צו לייסטען לטובת די צו רייזענדע בכבוד'יגע אָרימע לייט, וועלכע געפונען דאָרט א ציכטיג און בעקוועם נאַכט-לעגער. דער הכנסת-אורחים וואָלט אָבער געקענט פיעל ברייטער ענטוויקלען ווען די יודישע בעפעלקערונג וואָלט זיך מעהר פּעראינטערעסירט — מיט דער דאָזיגער אינסטיטוציע און איהר ענטוויקלונג מיט וועש. בעטגעוואַנד א. א.

— פאַר די 25-זלאָטעס, וואָס די יורשים פון דער פערשטאָרבענער פרוי סלושנע האָבען געשענקט לטובת דעם „הכנסת-אורחים" האָט די פערוואַלטונג געקויפט א בעט, אויף וועלכען ס'געפינט זיך אַן אויפשריפט מיט'ן נאָמען פון דער פערשטאָרבענער.

זאָל דאָס אויפגעקלערט ווערען!

ה' פּ. לאַנגער בעט אונז איבערצוגעבען, אויף זיין אחריות, פאָלגענדען סקאַנדאַליעזען פאַקט:

דעם פאָרלעצטען פרייטאג האָט א געוויסע פרוי ר. ג. (דריטער מאַי 40) וועלכע איז פּלוצלונג געפעהרליך-קראַנק געוואָרען, זיך געווענדעט צום דערמאָהנטען ה' ל. מיט דער ביטע, אז ער זאָל זיך בעמיהען, מ'זאָל זי אריינגעהמען אין יודישען שפּיטאָל. ל. איז תיכף אוועק אין שפּיטאָל, ווי ער האָט אָבער, — צוליעב דעם, וואָס ס'איז שוין געווען נאָך די „ביורא-שעה'ן"— קיינעם נישט געטראָפען. ווויסענדיג, אַז דאָס וואַרטען ביז וואַנען די „אדונים" וועלען בעוויליגען צו קומען, שמעקט פאַר דער קראַנקער מיט ספּנת נפשות, איז ער אוועק אין דער פּריוואַטער וואוינונג פון ד"ר שלייכער כדי אויסצופּועל'ן אַנ'ערלויבעניש אויף אריינלעגען די קראַנקע אין שפיטאָל. ווי נאַר אָבער דער „דעמאקראַטישער" ד"ר האָט דערהערט, אז די קראַנקע איז א אָרימע אַרבייטערין האָט ער פערקרימט די נאָז און נישט געוואָלט ענטפערן קיין גוט וואָרט. אין ווען ל. האָט זיהם אויפמערקזאַם געמאַכט, אז דאָ האַנדעלט זיך וועגען לעבען פון א מענשען, האָט ער געענטפערט מיט א גרילצענדען טאָן: „ווינאַש שיען סטאַנד!"...

ערשט א דאַנק די השתדלות'ן ביים שפּיטאָל-ד"ר שטיין האָט מען די געפעהרליך-קראַנקע אויפגענומען אין שפּיטאָל.

הארכיון היהודי

אינטערעסאַנט איז, אַז ווי נאָר דער גאַליציאַנער ד"ר האָט זיך דערפון דערוויסט איז ער גלייך געקומען צולויפען (שוין נאָך די ביורא שעה'ן...) און אָנגעהויבען בעליידיגען די קראַנקע און דעם ה' ל. אויף א ציניש'ען אופן.

ס'וואָלט א יושר געווען, אַז דער שפּיטאָל-קוראַטאָריום זאָל זיך מיט דעם דאָזיגען ענין פעראינטערעסירען און געבען וועגען דעם אַנ'ערקלערונג.

ווערמענס איז עס?

מיט אַ געוויסע צייט צוריק האָט אַ שעדלעצער יוד, וועלכער האָט געפיהרט מיט זיך עטליכע פּעק שטיוועל, אַראָבגעהענדיג פון דער באַהן אין ווארשא, אויפ'ן מזרח-וואַקזאַל, געבעטען אַ אומבעקאַנטען יוד, אַז ער זאָל איהם העלפען אריינטראָגען די פּעקלעך אין וואַקזאַל. דער אונבעקאַנטער האָט זיין ביטע ערפיהלט, און ווען ער איז אַריינגעקומען מיט* פּעקע' אין וואַקזאַל האָט ער אָבער באַין אופן נישט געקענט אָבזוכען דעם אייגענטהימער פון די שטיוועל, פון דעמאָלט אָן ליגט דאָס פּעקעל שטיוועל גרייט אָבצונעהמען געגען סמנים. ביז יעצט האָט זיך נאָך קיינער נישט געמאַלדען.

פּרטים אין רעדאַקציע.

*

ה' לעהרמאַן פון סטאָצק בעט אונז צו מעלדען, אַז זייענדיג אין ווארשא, אין גורער שטיבעל געגשא 31, האָט אַ געוויסער סוחר איבערגעגעבען, דאָס שוין 2 חדשים ווי ס'איז צו איהם אין געשעפט אַריינגעקומען א שעדלעצער יוד און ביי איהם געקויפט אַ פּעקעל סחורה, פאַר וועלכען ער האָט בעצאָהלט 50 דאָלאַר און שפּעטער געזאָלט קומען עס אָבנעהמען. ביז הייניגען טאָג איז ער אָבער צוליעב אונבעוויסטע סבות נאָך נישט געקומען.

אינפאָרמאַציעס אין רעדאַקציע.

פאַרפאַלען.

פּלוצלונג געשטאָרבען. — דעם 12-טען ה. מ. איז אין היגען פינאַנס-אַמט פּלוצלינג געשטאָרבען דער אינוואַליד יאַן פּאוולאָוו, 23 י. א., פון דאָרף פּוסטקי, וועלכער איז געקומען קיין שעדלעץ אָבנעהמען די אינוואַלידען-שטיצע. די סבה פון פּלוצלינגען טויט — איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען.

פאַלשע זלאָטי-באַנקנאָטען. — דעם 18-טען ה. מ. האָט די פּאָליציי, אין געוועלב פון בנימין זילבערשטיין וואַרשאָווער 43, ענטדעקט ביי דער בראָשקאָווער איינוואוינערין מאַריאַ באַראַן אַ פאַלשען 50-ער זלאָטי באַנקנאָט. דער פאַלסיפיקאַט טראָגט די סעריע: 514 076 — 37 A.

— א פאַלשער 20-זלאָטי-באַנקנאָט, פון סעריע: 4237,866 EM. A. איז אויך ענטדעקט געוואָרען ביי דעם איינוואוינער פון דאָרף קראַוואָוו (גמ. דעליני), יוזעף קראַסוסקי, וועלכער איז דעם 19-טען ה. ח. געקומען קיין שעדלעץ אויפ'ן יריד.

אין א נישט ניכטערן צושטאַנד — אין לעצטען נומער גיעט דער „פּשיאַטשעל" איבער וועגען א כלומרש'טען אָנפאַל פון 2 אונבעקאַנטע פערזאָנען אויף אַ געוויסער מולאָווער פרוי סטעפאַניאַ זש. אויף 3-טער מאַי גאַס. די אויספאָרשונג, וועלכע איז פערפיהרט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט פעסטגעשטעלט, אַז די 2 אונבעקאַנטע, וועלכע זענען אנב בעאַמטע פון דער פּוילישער זילבערהייטס-דירעקציע, האָבען זיך געפונען אין אַ נישט ניכטערען צושטאַנד און איהר בלויז פאָרגעלעגט זייער מיטהילף אוועקצוטראָגען די פּעקלעך צום באַהן.

שרפות. — אין קריסטליכען פּאַפּיר-געשעפט אויף פּלאַריאַנסקי 1, וואָס געהערט צום אייגענטימער באָלעסלאַוו סווינאַרסקי, איז דעם 17-טען ה. מ. צוליעב אונפאָרזיכטיגקייט מיט פייער אויסגעבראָכען א שרפה, פון וואָס ס'זענען פערברענט געוואָרען פערשיעדענע בילדער און פּאַפּיר אין דער ווערט פון 300 זל.

צוליעב אַ שלעכט-איינגעאָרדענטען קוימען אין דעם 14-טען ה. מ. ענטשטאַנען אַ שרפה אין דער וואוינונג פון ה' מענדיל ליווערצאַנט (פּיענקנע 36). אַ דאַנק דער ענערגישער אַרבייט פון די פייער-לעשער איז דאָס פייער באַלד אין תחלת לאָקאַליזירט געוואָרען. קיין היזקות — זענען נישטאָ.

— דעם 24-טען ה. ח. איז אויסגעבראָכען אַ גרויסע שרפה אין דעם מלוכה-פּאָלוואַרק גאָליץ (גמ. סטאַראָוויעש), פון וואָס ס'איז פאָלשטענדיג אָבגעברענט געוואָרען דאָס הויז, אין וועלכען ס'האָט זיך אויסגעהאַלטען די פּאָלוואַרק-דירעקשאַפט. דער שאָדען בעטרעפט 4,200 זל.

אונזער בעציהונג צו אונזערע לומדי תורה!

א גרויל כאַפּט אָן, ווען מיר קוקען זיך צו, צו דער בעציהונג פון אונזערע גדולים, צו די, וועלכע זענען זיך מוסר נפש פאַר'ן לימוד התורה. ווען איז נישט בעקאַנט דאָס מסירות הנפש וואָס די באַוואראַדאָקער ישיבה אָנפיהרער האָבען אין דער לעצטער צייט אַרויסגעוויזען פאַר'ן פערשפּרייטען דעם לימוד התורה אין רוסלאַנד, נישט קוקענדיג אויף די גרעסטע סכנות, ווי אויך אין פּוילען, ווי ס'איז זיי געלונגען צו שאַפען אַ גאַנצע נעץ פון ישיבות? און געהט מען אַריין און מען זעהט דאָס שרעקליכע דחקות, וואָס דאָרט הערשט, און בעזונדערס אין די גרויסע קעלטען, ווען ס'איז זאַגאַר נישט געווען מיט וואָס דעם אויוון איינצוהייצען, און די קליינע קינדערלאַך, דאַרפען זיצען ביי די גמרות, אין דרייען געבויגען פאַר קעלט, דאַן געהט דורך אַ מורא'דיגער ציטער. און עס ערוועקט זיך די פראַגע: ווי איז פאַרט דאָס יודישע שעדלעץ? ווי איז די רעליגיעזע גמינע? האָט מען דאָך געקענט אַריינשיקען קויהלען, אַז די קינדער זאָלען נישט ברויכען געפרוירען צו ווערען?

עס איז קיין שום ענטפער נישט פערהאַן. נישט אַזוי האָט געברויכט זיין אונזער בעציהונג, צו די דאָזיגע, וועלכע זענען זיך מוסר נפש פאַר די תורה.

8 טויזענד זלאָטעס לטובת רבי מאיר בעל הנס.

ביי דער לעצטער פוילישער מלוכה לאָטעריע האָט א געוויסער ה' ל. ר. געוואונען דאָס גרויסע געווינס

דער דאָזיגער מוצלח, האָט אָבגעשיידט מעשר, און אַוועקגעשענקט לטובת צדקת רבי מאיר בעל הנס, אַכט טויזענד זל.

דאָס געלד איז איבערגעשיקט געוואָרען אין די הויפּט ביורא אין וואַרשא.

א וויכטיגע פערזאַמלונג.

מוצש"ק פּ' בשלח אָווענד קומט פאָר אין לאָקאַל פון אגודת ישראל [יודישע 4] אַ זעהר וויכטיגע פערזאַמלונג, אויף וועלכע ס'וועלען אַרויסטרעטען אַ רייה רעדנער איבער די גרויסע אויפלעבונגס-בעוועגונג אין דער אָרטאָדאָקסישער וועלט.

די דאָזיגע פערזאַמלונג האָט אַ אונגעהויערע בעדייטונג פאַר דער אָרטאָדאָקסישער בעוועגונג, וועלכע קומט יעצט פאָר אין גאַנץ פּוילען. אַלע אָרטאָדאָקסישע יודען, ווי אויך די יוגענד דאַרפען דעריבער זיך אין די פערזאַמלונג בעטייליגען.

א עפּענטליאער דאַנק.

לעצטענס האָב איך בעזוכט אַ גאַנצע רייה שטעדט, ווי כ'האָב געגרינדעט נייע בית-יעקב-שולען, ווי אויך אַזעלכע שולען, וועלכע כ'האָב מיט אַ קורצע צייט צוריק אויפגעשטעלט. די גראַנדיעזע אויפנאַהמען, וועלכע זענען פאַר מיר אומעטום געמאַכט געוואָרען מצד די לעהרערינס און די שילערינס, ווי בכלל די שטאַרקע בעגייסטערונג האָט מיר אַמבעסטען בעוויזען, אַז דער בית יעקב געדאַנק האָט געשלאָגען טיפע וואורצלען אויף דער יודישער גאַס, און דער רעליגיעזער געדאַנק פערבירגערט זיך וואָס אַ מאָל מעהר צווישען אונזערע יונגע שוועסטערינס. איך האַלט דעריבער פאַר מיין הייליגסטען חוב אַ עפענטליכען דאַנק אויסצודריקען, די אַלע לעהרערינס, ווי אויך די אַלע איבערגעגעבענע טהוער פאַר דער יודישער רעליגיעזער אויפלעבונג, פאַר דעם גרויסען כבוד וואָס זיי האָבען מיר בעוויזען.

שרה שענירער.
קראָקא.

Redaktor: A. L. Jeleń.—Wydawca: Kolegjum Redakcyjne. Druk. Rozenblat Siedlce, Sienkiewicza 27.

אונזער וועג-שעדליץ 1926-01-29 יד-שבט-תרפו גליון-0075 000004 a הודפס מתוך הארכיון היהודי
עמוד 38